

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๑๗ - ๑๘/๒๕๕๗

เรื่องพิจารณาที่ ๑๑/๒๕๕๗

เรื่องพิจารณาที่ ๑๒/๒๕๕๗

วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๗

ระหว่าง { นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ที่ ๑ ผู้ร้อง
นายไพบุลย์ นิติตะวัน ที่ ๒
นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่ ๑ กับคณะ ที่ ๒ ถึงที่ ๒๐ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘

นายวิรัตน์ กัลยาศิริ และนายไพบุลย์ นิติตะวัน ยื่นคำร้องรวมสองคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ประกอบมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องทั้งสองมีข้อเท็จจริงและประเด็นตามคำขอเป็นอย่างเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาสั่งคำร้อง จึงมีคำสั่งให้รวมคำร้องทั้งสอง (เรื่องพิจารณาที่ ๑๑/๒๕๕๗ และเรื่องพิจารณาที่ ๑๒/๒๕๕๗) เข้าด้วยกัน โดยให้เรียก นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ว่า ผู้ร้องที่ ๑ นายไพบุลย์ นิติตะวัน ว่า ผู้ร้องที่ ๒ และ

- ๒ -

ให้เรียก นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ผู้ถูกร้องที่ ๑ กับคณะ ที่ ๒ ถึงที่ ๒๐ โดยมีข้อเท็จจริงตามคำร้อง ทั้งสองและเอกสารประกอบเป็นอย่างเดียวกัน สรุปได้ดังนี้

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ถึงที่ ๒๐ ร่วมกันกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ประกอบ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง โดยปรากฏข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายว่า เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ออกพระราชกฤษฎีกายกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ ให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องที่ ๒๐ ได้ส่งผู้ถูกร้องทั้งหมดยกเว้นผู้ถูกร้องที่ ๕ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต่อมาในวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยความเห็นชอบของผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และในวันเดียวกัน ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีคำสั่ง นายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ ๒/๒๕๕๗ เรื่องแต่งตั้งผู้กำกับการปฏิบัติงาน หัวหน้าผู้รับผิดชอบ และพนักงานเจ้าหน้าที่ในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ผู้ร้องเห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ถึงที่ ๒๐ ได้กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลให้การเลือกตั้งทั่วไปที่จะมีขึ้นในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และปรากฏว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ถึงที่ ๕ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคมีส่วนร่วมรู้เห็นการกระทำความผิดกรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒๐ ซึ่งเป็นพรรคการเมืองกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ เนื่องจากการออกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงและคำสั่งดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๑ (๔) และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการใช้ทรัพยากรหรือบุคลากรของรัฐเพื่อกระทำการใดซึ่งจะมีผลต่อการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๔ (๑) ทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ถึงที่ ๑๕ มีเจตนาต้องการใช้อำนาจรัฐ บุคลากรและทรัพย์สินของรัฐ ในการระงับยับยั้งการใช้สิทธิชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธและสิทธิในการแสดงความคิดเห็น โดยสุจริตของประชาชนในการเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทุจริตรวมทั้งเรื่องการบริหารงานที่ไม่ชอบธรรมและไม่โปร่งใสของผู้ถูกร้องทั้งหมดซึ่งเป็นสิทธิตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ อีกทั้งการที่

- ๓ -

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ออกประกาศและคำสั่งดังกล่าวก็เพื่อประสงค์ให้การเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เกิดขึ้นโดยสะดวกเพื่อกลับเข้าสู่อำนาจในการปกครองประเทศอีกครั้งโดยเร็ว จึงถือว่าผู้ถูกร้องทั้งหมดมีเจตนาต้องการสร้างความไม่เท่าเทียมกันในการเลือกตั้งโดยให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๖ ถึงที่ ๑๕ รวมถึงผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคเพื่อไทยได้เปรียบในการเลือกตั้ง จึงขัดต่อระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการใช้ทรัพยากรหรือบุคลากรของรัฐเพื่อกระทำการใดซึ่งจะมีผลต่อการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๔ (๑) และข้าราชการรธน. มาตรา ๑๘๑ (๔) ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม อันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่ง และยังเป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒๐ ดังนั้น จึงถือว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒๐ กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ตามมาตรา ๖๘ ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง

นอกจากนี้ การออกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงและการออกคำสั่งดังกล่าว ขัดต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมาย กล่าวคือ การใช้อำนาจตามกฎหมายบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินต้องตีความโดยเคร่งครัดและกระทำเท่าที่จำเป็น การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินต้องเป็นสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างแท้จริง โดยต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีความจำเป็นต้องใช้อำนาจอย่างใดอย่างหนึ่งตามพระราชกำหนดการบริหารงานในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๑ โดยเร่งด่วน หากแต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าหลังจากออกประกาศและคำสั่งดังกล่าวแล้วมิได้มีการใช้อำนาจตามประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงโดยทันทีแต่อย่างใด รวมทั้งสถานการณ์มิได้มีความฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นต้องมีมาตรการเร่งด่วนใช้อำนาจหรือมาตรการทางกฎหมายเพื่อคลี่คลายสถานการณ์ตามพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ ประกอบมาตรา ๕ แต่อย่างใด จึงเป็นการกระทำที่เกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็น ขัดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๑๘๑ วรรคหนึ่ง และพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ ประกอบมาตรา ๕ และมาตรา ๑๑ รวมทั้งยังเป็นการกระทำอันมีผลเป็นการอนุมัติให้ใช้จ่ายงบประมาณสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่ายังมิได้รับ

ความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่อย่างใด และยังถือเป็นงานหรือโครงการอันมีผลเป็นการสร้างความผูกพันต่อคณะรัฐมนตรีชุดต่อไป จึงขัดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๑ (๒) และ (๓) และขัดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๗ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๒๑๖ วรรคห้า เพราะศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งรับรองสิทธิในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ ไว้แล้ว

ผู้ร้องทั้งสองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยให้ผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๒๐ เลิกการกระทำตามคำร้องโดยให้เพิกถอนประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงและคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ พิเศษ ๒/๒๕๕๗ รวมทั้งให้ยกเลิกเพิกถอนประกาศ ข้อกำหนด หรือคำสั่งอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งหมดหรือให้กระทำการใด ๆ ตามที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นสมควรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ รวมทั้งให้ศาลมีคำสั่งยุบพรรคเพื่อไทย ผู้ร้องที่ ๒๐ เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้ร้องที่ ๓ ถึงที่ ๕ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคผู้ร้องที่ ๒๐ ทั้งหมดมีกำหนดห้าปี ต่อมาผู้ร้องทั้งสองได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลได้สวนฉุกเฉินเพื่อคุ้มครองชั่วคราวก่อนศาลมีคำวินิจฉัย และคำร้องเพิ่มเติม

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องทั้งสองต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ มิได้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้ทราบการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว”

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีที่กล่าวอ้างว่าผู้ร้องที่ ๑ กับคณะได้กระทำการออกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงและออกคำสั่งแต่งตั้งผู้กำกับกับการปฏิบัติงาน หัวหน้าผู้รับผิดชอบและพนักงานเจ้าหน้าที่ในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

- ๕ -

พ.ศ. ๒๕๕๐ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ซึ่งให้ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ตามมาตรา ๖๘ นั้น เห็นว่า การกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เพื่อเสนอคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรคการเมือง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิได้มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ประกอบกับกรณีตามคำร้องยังไม่มีมูลกรณีที่จะเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง กรณีจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้วินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

อนึ่ง นายชัช ชลวร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เห็นว่า เมื่อพิจารณาจากลายลักษณ์อักษรและเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ แล้ว รัฐธรรมนูญมุ่งประสงค์ให้เฉพาะอัยการสูงสุดเท่านั้น เป็นผู้ที่มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ผู้ทราบการกระทำความผิดจึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัย

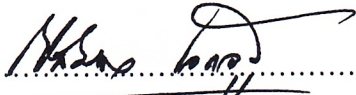

(คำสั่งที่ ๑๗-๑๘/๒๕๕๗)

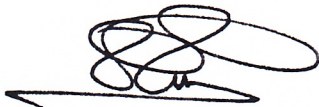
(นายเจริญ ภัคดีชนากุล)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

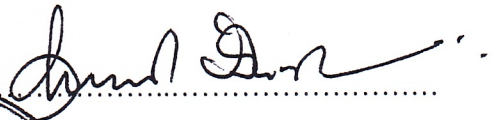
(นายเฉลิมพล เอกอรู)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

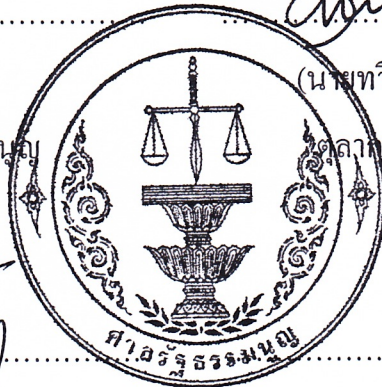
(นายชัย ชลวร)

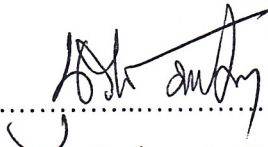
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

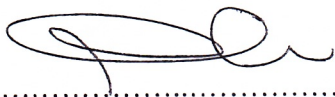
(นายอนุรักษ์ มาประณีต)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

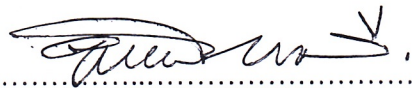
(นายบุญส่ง กุลบุปผา)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไช้มุกด์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิตินंत्री)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ